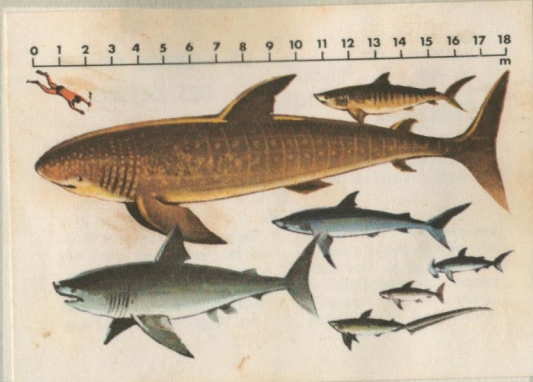

“Licorne de mer” - Cétacé de 4 à 5 m de long, le narval possède une corne de 3 m pour transpercer sa proie. Au Moyen Age, cette corne était, réduite en poudre... miraculeuse.

Zee-Eenhoorn - De 4 à 5 m-lange narwal is van de walvis-sensoort. Met zijn hoorn van 3 m, doorboort hij zijn prooi. Verpulverd werd aan die hoorn in de Middeleeuwen wonderkracht toegeschreven.

Les requins - L'homme est bien peu de choses à côté du requin de 18 m. Des marins français surnommèrent ces poissons voraces “requiem”, repos éternel à qui s'y frotte...

De haaien - Naast een 18 m-lange haai is een mens erg nietig. Franse zeelieden noemen die vraatzuchtige vis “requiem”. Wie hem ten prooi valt, krijgt dra de eeuwige rust.

Caprices du hasard - Des 500.000 espèces d'animaux marins, certains semblent parents alors qu'il n'en est rien. Ainsi l'ichtyosaure (reptile), le requin (poisson) et le dauphin (cétacé).

Louter toeval? - Onder de 500.000 soorten zeedieren schijnen sommige ten onrechte aan mekaar verwant, zoals de ichtyosaure (reptiel), de haai (vis) en de dolfijn (zoogdier).

“Mangeur d'hommes” - Les Tridacne ont cette mauvaise réputation, car malheur à celui qui est pris entre les solides mâchoires de ce mollusque de 200 kg, le plus grand qui existe au monde.

“Menseneter” - De Tridacne bezit deze slechte faam, want wee hem die gekneld raakt in de schelp van dit weekdier van 200 kg, dat het grootste ter wereld is.

Monde hallucinant - A 906 m Beebe et Barton découvrent pour la première fois, de leur bathysphère, ce monde qui, suivant Beebe, “nous est aussi inconnu que Mars ou Venus”.

Droomwereld - Van uit hun bathysfeer op 906 m diepte ontdekten Beebe en Barton voor het eerst deze wereld, die volgens Beebe “er even vreemd uitziet als Mars of Venus”.

De zee herbergt wel wondere wezens: een legende handelt over vissen die in een stortvloed uit de hemel vielen. In feite zijn de rijstvelden na hevige regen overdekt met vreemde vissen, de “periophtalmi”. Eigenlijk profiteren deze slechts van de overstromingen om in de rijstvelden binnen te dringen. Gewoonlijk leven deze vissen in de stroommondingen, maar zij komen uit het water en kruipen tegen de wortelbomen aan om vliegen te zoeken, waarbij zij echter de staart in het water houden om te kunnen ademen. Deze tweeslachtigen hebben alles van een gewone vis, maar de borstvinnen zijn vervangen door een soort poten, waarmee zij zowaar de boomstammen grijpen.

Sommige vissen hebben een lange tand, zoals de narwal wiens slag tand bij het groeien de bovenlip doorboort en uiteindelijk een piek van zowat drie meter lengte wordt. Met dit geduchte wapen doorboort onze narwal, die op een dolfijn lijkt, zijn slachtoffer en wentelt het neer tot aan zijn muil. In de Middeleeuwen verkocht men tegen een zeer hoge prijs een poeder dat uit deze uitermate lange tand vervaardigd was, en men schreef het magische krachten toe zoals deze van het fabelachtige eenhoornige paard. Om de reusachtige vleesetende haaien te vangen, gebruiken de vissers van sommige primitieve volkeren weekervissen die zuignappen dragen op de plaats van de rugvinnen. Aan een draad vastgemaakt voeren die vissen de vissers naar onze zeereuzen, en hechten zich aan deze vast om hun maaltijd te delen. Maar het is de visser die het reuzenaandeel opstrijkt, niet zonder moeite trouwens want deze dieren zijn soms 18 m lang.

Hoewel de haai een vis is moet men de ichtyosaure uit de voorhistorische tijd tot de kruipdieren rekenen en de dolfijn tot de zoogdieren; nochtans lijken ze alle drie wel met mekaar verwant te zijn.

Voor de familie van de weekdieren is geen twiifel mogelijk: zij hebben geen hoofd en schijnen daar geen ongemak door te ondervinden. Deze dieren zonder kop vervullen soms een rol in de eredienst van de mensen, want hun schelpen dienen als wijwatervat zoals de grote schalen van de St Sulpicekerk te Parijs. Er bestaan reuzenweekdieren die men “Wijwatervat” noemt, een wijwatervat dan waarin men liefst de vingers niet steekt, want dit schelpdier noemt men ook “menseneter” en zijn gewicht is soms meer dan tweehonderd kilo. De parelvisser waarvan de voet geklemd raakt tussen de twee reusachtige schelpen moeten deze voet afkappen ofwel sterven.

Daarentegen hebben de koppotigen helemaal geen lichaam, maar wel een kop waaraan dadelijk hun poten staan. Hun zwemmen gebeurt door voortstuwing zoals bij de moderne reactieveliegtuigen; om zich voort te bewegen, werpen zij het water weer uit dat zij hebben ingenomen. Andere vleesetende zeedieren zoals de “Architeuthis princeps” worden soms meer dan vijftien meter groot. De inktvis uit de warme zeeën heeft een inktbuidel waardoor hij kan verdwijnen in een zwarte wolk, hoewel hij op grote diepte waar steeds duisternis heerst een lichtende wolk loost waarmee hij zijn prooi verblindt.

Toen William Beebe op 906 m diepte afdaalde stelde hij met verbazing vanuit zijn duikersklok een lichtschijn vast te midden van de eeuwige duisternis op deze plaatsen: het was een fosforescentie van dierlijke oorsprong. Hoe wonderlijk zijn toch die visjes die in hun lichaam zelf hun lantaarn meevoeren!

Poisson-lanterne - Il ne s'agit pas d'un poisson imaginaire, mais bien du “Linophryne arborifera” des grandes profondeurs où, sans doute, survivent les fossiles vivants d'espèces disparues.

Lantaarnvis - Dit is geen ingebeeld vis maar een echte “Linophryne arborifera” uit de diepzee, waar ongetwijfeld nog diersoorten die men uitgestorven waande voortleven.

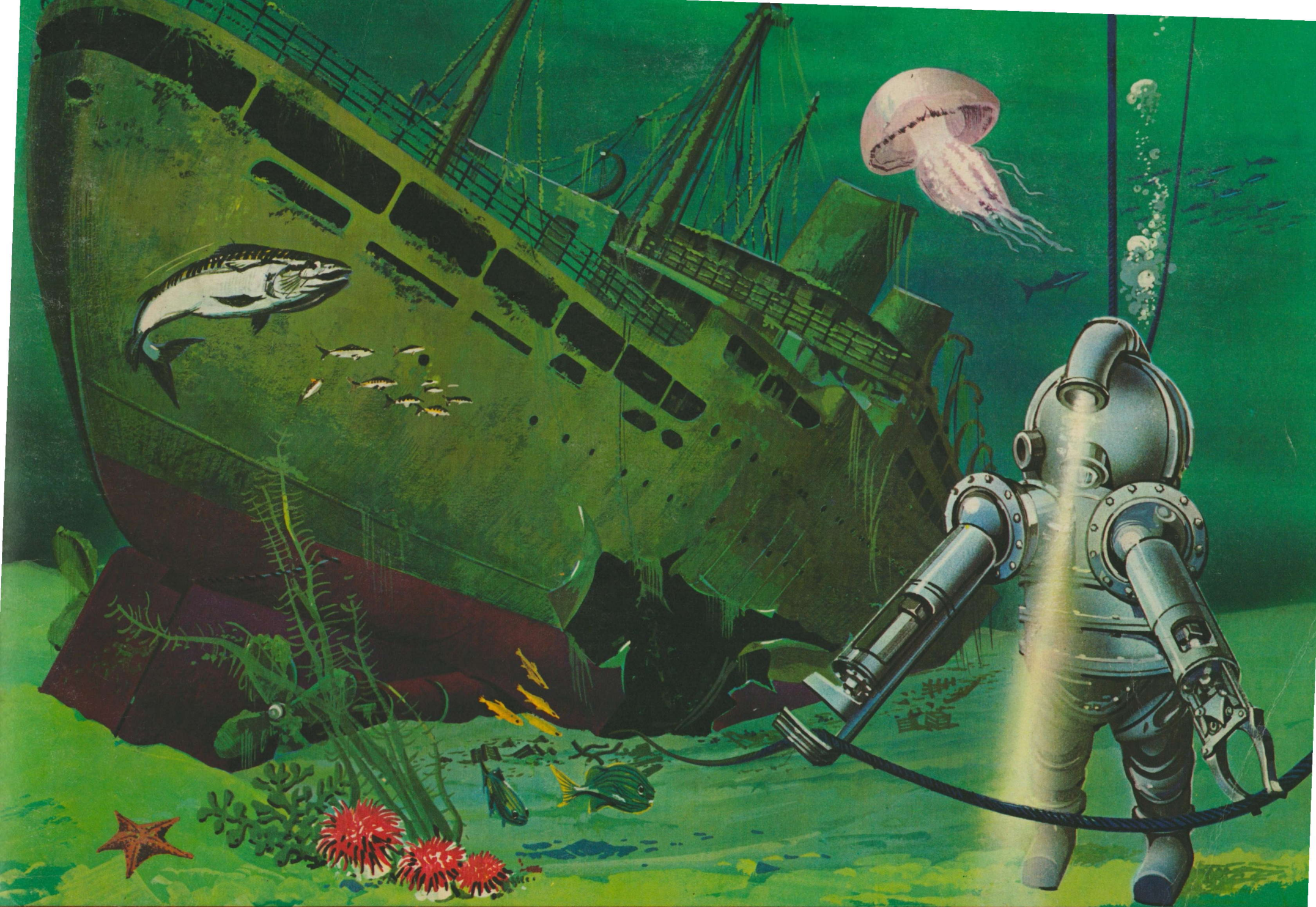
Les mers logent des êtres bien curieux; une légende parle d'averse de poissons tombant du ciel. De fait, après des pluies abondantes, les champs de riz sont envahis de poissons singuliers, les “Périophtalmus”. En réalité, ceux-ci ne font que profiter d'inondations pour s'aventurer à l'intérieur des rizières. Ils se tiennent communément à l'embouchure des fleuves, sortent de l'eau, grimpent, en quête de mouches, à la base des palétuviers, mais conservent la queue dans l'eau pour pouvoir respirer. Ces amphibiens ont tout du poisson ordinaire, à l'exception des nageoires pectorales tenant lieu de mains pour s'agripper ni plus ni moins aux troncs d'arbre. Certains poissons ont la dent longue, c'est bien le cas du narval dont l'incisive pousse à ce point qu'elle finit par percer la lèvre supérieure et devenir une longue pique de quelque trois mètres! Arme redoutable dont notre narval, cousin du dauphin, perce sa victime pour l'amener en vrille jusqu'à sa gueule. Au Moyen Age, on vendait à prix d'or une poudre extraite de cette dent démesurée, en lui attribuant les vertus magiques de la licorne, le fabuleux cheval à corne.

Pour se rendre maître des requins, ces colosses carnassiers, les indigènes capturent des poissons parasites dont la nageoire dorsale est remplacée par des poches à suçoirs. Attachés au bout d'un fil, ces poissons-parasites dirigent le pêcheur vers les géants des mers auxquels ils se collent en vue de partager leur repas. Mais, cette fois, ce sera le pêcheur qui aura la bonne part, il aura d'ailleurs fort à faire en dépeçant ces bêtes qui atteignent parfois 18 m de longueur.

Si le requin est un poisson, l'ichtyosaure, cet ancêtre, est un reptile et le dauphin un mammifère; et pourtant, ils pourraient passer tous trois pour être quelque peu cousins.

Nul doute à avoir quant à la famille des mollusques, dépourvus de tête sans en être incommodes. Ces acéphales remplissent parfois un rôle dans la piété des hommes, ils servent de bénitier comme les vastes valves de l'église Saint-Sulpice; des mollusques géants sont appelés “Bénitier”,... bénitier dans lequel il est bon de ne pas tremper les doigts car cette espèce de bivalve est aussi surnommée “mangeur d'hommes”, son poids dépassant les deux cents kilos. Les pêcheurs de perles qui ont le pied pris entre ses puissantes mâchoires, doivent se trancher le pied ou mourir. Les céphalopodes, par contre, n'ont pas de corps mais une tête prolongée directement de pattes. Ils nagent en utilisant la réaction comme les avions modernes; pour la propulsion, ils rejettent l'eau qu'ils ont absorbée. Ces carnassiers, comme “l'Architeuthis Princeps”, atteignent des tailles impressionnantes dépassant quinze mètres. Le calmar de la zone néritique a une poche d'encre qui lui permet de disparaître dans un nuage noir tandis que dans les grands fonds où règne l'obscurité, il lance un jet de lumière pour éblouir sa proie.

Descendu à 906 m de profondeur, William Beebe eut la surprise de voir de sa sphère une lueur qui perçait étrangement les ténèbres coutumières de ces lieux: ce n'était rien moins que de la phosphorescence animale. Bizarres véhicules que ces poissons de la nuit portant lanterne à même le corps!

la grande énigme des océans
het grote raadsel van de oceanen

JACQUES

presenteert

de OCEANOGRAPHIE

présente

I' OCEANOGRAPHIE